

Norrtåg AB Styrelseprotokoll

Den 9 december 2021 kl. 09.00–13.00

§ 859–§ 871

Närvarande

Stig-Lennart Karlsson	Region Västerbotten
Thommy Bäckström	Region Västerbotten
Anders Öberg	Kollektivtrafikmyndigheten Norrbotten
Elvy Söderström	Kollektivtrafikmyndigheten Västernorrland
Jonny Lundin	Kollektivtrafikmyndigheten Västernorrland, avvek från mötet kl. 11.15
Birgitta Larsson	Kollektivtrafikmyndigheten Norrbotten (ersättare)
Johannes Andersson	Region Jämtland Härjedalen (ersättare)
Per Wahlberg	Kollektivtrafikmyndigheten Västernorrland (ersättare)

Övrigt närvarande men ej delaktiga i beslut

Maria Högländer	Norrtåg AB
Olle Tiderman	Norrtåg AB
Joakim Berg	Norrtåg AB
Annika Garpefjäll	Norrtåg AB
Linus Åkerlind	Norrtåg AB

Förhinder

Nils-Olov Lindfors	Kollektivtrafikmyndigheten Norrbotten
Karin Ekblom	Region Jämtland Härjedalen
Anton Hammar	Region Jämtland Härjedalen
Richard Carstedt	Region Västerbotten (ersättare)

Ordförande Elvy Söderström

Sekreterare Maria Högländer

Justerare Johannes Andersson

**Elektronisk signering se verifiering sista sidan.*

Styrelsemöte Norrtåg AB 2021-12-09

§ 859 Val av protokolljusterare

Styrelsen beslutar att utse Johannes Andersson som justerare

§ 860 Tjänstgörande ersättare

Styrelsen beslutar att Birgitta Larsson tjänstgör som ersättare för Nils-Olov Lindfors, Johannes Andersson ersättare för Anton Hammar och Per Wahlberg för Karin Ekblom.

§ 861 Föregående mötesprotokoll

Styrelsen beslutar att lägga föregående mötesprotokoll till handlingarna

§ 862 Vd info

Presentation Linus Åkerlind, ny teknisk chef

Linus Åkerlind presenterade sig för styrelsen. Linus är bosatt i Umeå och tillträdde tjänsten den 6 december. Han är utbildad civilingenjör och kommer närmast från WSP där han jobbat som uppdragsledare med inriktning på järnväg. Vidare har han ett förflutet som avdelningschef för fordonsavdelningen på A-Train (Arlanda Express). Styrelsen hälsar honom varmt välkommen till Norrtåg.

Återrapportering extern finansiering av merkostnader av pågående ERTMS uppgradering

Trafikverket har inkommit med sin slutrapport om införande av signalsystemet ERTMS, beställt av infrastrukturministern. Uppdraget omfattade bland annat förslag till tidplan för införandet av ERTMS, kvalitetssäkrade kostnadsberäkningar, beskrivningar av delsystem som ingår eller påverkas av införandet samt beskrivning av eventuella alternativ till införandet av ERTMS. Rapporten finns att läsa på Trafikverkets hemsida i sin helhet. En av slutsatserna är att behålla ATC över tid är inget alternativ utan det är ERTMS som ska gälla i framtiden. Den principiella frågan om statlig medfinansiering av ombordutrustning måste lösas på kort sikt, men i än högre grad även för att säkra framtida teknikutveckling och det svenska järnvägssystemets funktionalitet och konkurrenskraft i ett europeiskt perspektiv. En utebliven medfinansiering (eller motsvarande lösning) medför antingen en strukturrationalisering inom branschen med utslagning av mindre aktörer eller ett järnvägssystem som inte fullt ut tar tillvara den digitala utvecklingens möjligheter. Trafikverket nämner inget om medfinansiering av pilotprojektet och Norrtågs merkostnader för versionsuppdatering för att testa säkerhetssystemet för att bereda mark för den fortsatta utvecklingen.

Trafikverket har fått en ny ordförande, Britt Bolin, och nuvarande gd Lena Ericsson kommer att avgå i mitten av månaden och ersättas med en tillförordnad gd i första hand. Norrtåg har för avsikt att försöka få till ett möte och diskutera finansieringsfrågan vidare. Samtidigt påtalades vikten av ett regionalt ansvar och att företrädare för regionerna uppvaktar departementet.

Status avseende förhandling med trafikföretaget Vy Tåg

Ansökan avseende förlorade intäkter i kollektivtrafiken och den del som avser Vy har skickats in till Trafikverket hos respektive RKM. Trafikverket har återkommit om frågeställningar runt tjänstekoncession till samtliga RKM. Trafikverket har för avsikt att inkomma med beslut den 13 december. Norrtåg har varit i kontakt med andra regionala tågbolag och kollektivtrafiken i Sverige befinner sig i en lågkonjunktur med stora intäktstapp och det skiljer sig mellan RKM hur ansökan till Trafikverket har behandlats. Styrelsen kommer att informeras utfall av ersättning från Trafikverket.

Vy har fått en ny styrelseordförande, Erik Röhne, och han har tillsammans med Vy´s vd Dag Lokrantz påkallat förhandlingar utifrån det stora tappet av resande under pandemin och de effekter de givit på bolagets ekonomi. Maria Högländer redogjorde för olika scenario utifrån dels minskade ersättning för förlorade intäkter från Trafikverket, dels konsekvenser av fortsatt minskat resande, även om vi ser en positiv ökning i november av resande hos Norrtåg. Samtidigt ökar smittan igen och Folkhälsomyndigheten har inkommit med nya rekommendationer och vi ser ökade restriktioner i övriga Europa.

Åtterrapportering av lekmannarevisions granskningsplan och möte med bolaget.

Lekmannarevisionen tillsammans med Region Västerbottens revisionsdirektör, Richard Norberg, som sakkunnig hade i november ett uppföljningsmöte med styrelseordförande Elvy Söderström, Maria Högländer och Annika Garpefjäll. De frågor som diskuterades var bland annat en allmän beskrivning av trafiken och resande, ekonomi och effekter av störningar i infrastruktur. Vidare diskuterades kompetensförsörjningen hos Norrtåg AB. Effekten av pandemin och den statliga kompensationen diskuterades. En av punkterna i granskningsplanen är bedömda konsekvenser av uppgradering av ombordssystemet ERTMS på trafiken och dialogen med Trafikverket om kompensation för merkostnader. Bolaget redogjorde för styrelsens hantering av de olika sakfrågorna. Ett nytt möte med styrelsen och bolaget är daterat till den 3 mars 2022 kl. 16.00.

Åtterrapportering av löpande granskning externa revisorer PWC, bilaga 1

Revisorerna har i sin granskning funnit att bolagets har en god internkontroll och tillräckliga rutiner finns implementerade med hänsyn till verksamhetens omfattning. Vidare är deras uppfattning att ledningen och ekonomifunktionen har god kompetens och är väl insatta i de branschspecifika frågorna. Vidare har revisorerna identifierat de risker som finns i årsbokslutet för 2021 med hänsyn till eventuella ökade kostnader kopplat till Covid-19 och dess restriktioner samt att bolaget bör belysa hur avräkning ska se mellan ägarna.

Ägarbyte Region Västerbotten

Region Västerbotten har beslutat att ändra ägande av Norrtåg AB, 25 procent av aktierna, från Länstrafiken i Västerbotten till regionen. Ett arbete har påbörjats av Region Västerbotten tillsammans med tjänstemän från Länstrafiken och Norrtåg för att administrera ägarbytet och erforderliga avtalsförändringar som hyresavtal av fordon mm.

Styrelsen godkänner rapporterna

§ 863 Uppföljning av verksamhetsplan och internkontrollplan 2021, bilaga 2 och 3

Bolaget redovisade status avseende de fokusområden som finns i innevarande års verksamhetsplan respektive internkontrollplan. Många av aktiviteterna har påbörjats, men kommer att fortsatt finnas med i arbetet med tågstrategin och kommer att även finnas med i verksamhetsplan för 2022 och några har utgått med anledning av pandemin. Internkontrollplanen syftar till att verksamheten når sina mål med effektivitet, säkerhet och stabilitet. Styrelsen finner att information och rapportering om verksamheten och ekonomin är tillförlitlig och rättvisande samt att verksamheten efterlever lagar, regler, avtal mm. Bolaget redovisade status i de olika identifierade riskerna.

Bolaget uppvisade nuvarande SWOT-analys och styrelsen fick möjlighet att diskutera de möjligheter och hot som de anser bör belysas i den SWOT-analys som ska vara med i nästa års verksamhetsplan. Utifrån det arbetet som pågår i tågstrategin ska bolaget arbeta fram en ny verksamhetsplan för 2022 som presenteras i nästa styrelsemöte i februari.

Styrelsen godkänner rapporterna

§ 864 Kvalitetsrapporter trafik per 2021-10-31 samt ekonomi, bilaga 4 och 5

Kvalitetsrapport Trafik

Resande uppvisar de bästa siffrorna för 2020. Det procentuella tappet jämfört med 2019 var -26 procent jämfört med november månad 2019, att jämföra med oktober 2021, då motsvarande bortfall var - 37 procent.

Trafiken har varit relativt stabil under hösten, men kända kvalitetsutmaningar kvarstår till viss del.

Under några dagar i november påverkades trafiken på Botniabanan stort av ett tillbud på Ådalsbanan mellan Härnösand och Sundsvall. Ett brofäste uppvisade brister och all trafik blev delinställd på sträckan under fem dagar. Vidare skedde ytterligare ett tillbud på Malmbanan där ett malmtåg spårade ur och trafiken stoppades under en period av tio dagar. Trafiken bussersattes och trots omfattningen av skadorna kunde trafiken återställa tidigare än planerat. Vidare har installation av ERTMS på övertagna Reginor försenats vilket påverkat fordonstillgången. Vintern kom tidigt i år och vi har haft ett antal viltpåkörningar vilket medfört varierade skador på fordonen och inställd trafik. Allt detta har fått effekter på kvalitetssiffrorna regularitet och punktlighet för de sista månaderna. Vidare redogjorde bolaget för de orsaker som skapar merförseningar i trafiken för de tio första månaderna. Den största andelen av merförseningar är kopplat till infrastruktur, tillbud och olyckor samt konsekvenserna av detta. I det fortsatta arbetet med punktlighet kommer RKM inkluderas då vi behöver en samlad bild av brister i infrastrukturen för att fortsätta våra påtryckningar hos Trafikverket mm.

Kvalitetsrapport Ekonomi

Bolaget uppvisar en trafik kostnad exkl. ökade kostnader till följd av pandemin och förhandling med operatör, som är lägre än budget. Omfattningen av banarbeten under året har minskat kostnaderna för banavgifter, samtidigt som indexering av elpriset har varit lägre än budgeterat. Trafikverket som är en stor aktör på elmarknaden och har säkrat priserna vilket gör att den inte har påverkats i samma omfattning som övriga organisationer

§ 865 Teknik och Fordon

ERTMS uppgraderingen till EOS4 är slutförd, men fortsatta stora problem med nyinstallation på tre Reginafordon. Den pågående och försenade implementeringen av ERTMS på de tre övertagna Regina X52 samtidigt som det första Coradiafordonet skickats i väg på upprustning/tungt underhåll har medfört en fordonsbrist fram till tidtabellskiftet T22, andra helgen i december. Brist på ett fordon för 2022 har medfört att ett fordonsomlopp ställts in för att möjliggöra en bra trafik på övriga avgångar. Från och med vecka 48 har nya generationen av ERTMS släppts på i trafik på Botniabanan. Trafiken har i stort fungerat bra och befarade problem med signal/säkerhetssystemet har inte kunnat påvisas annat än i begränsad omfattning.

Förstudien kring optimering av X11-fordonen, för att säkerställa framtida drift av X11, har avslutats och beslut om fortsatt arbete kommer att ske i närtid.

Arbetet med att genomföra förbättringar avseende avisningsanläggning har påbörjats, men inte är fullt klara. Underhållaren har intygat om klara förbättringar tack vare de åtgärder som gjorts på de avisningar som skett nu under senaste veckorna. Vidare har garantiarbeten för tågvtäten och fekaliehantering gjorts och ska vara fullt funktionella under kvartal fyra.

§ 866 Infrastruktur

Norrbotniabanan finns på olika sätt med i den nationella planen. Av detta skäl pågår många aktiviteter och mycket dialog pågår på olika plan. Norrtågs roll i denna process är påtaglig.

En dialog kring trafiken mot Norge på sträckan Storlien och Trondheim och det gemensamma arbetet är indelat i åtta arbetsgrupper inom områdena avtal/ekonomi, tidtabell, marknad, fordon, fjärrtåg, infrastruktur, trafiklösning och trafikstart 2024.

Elektrifiering av järnvägen i Finland och sammanknuten persontrafik över gränsen

Finansieringen för elektrifiering hela vägen från perrongen i Haparanda till Kemi i Finland är nu klar. Förberedelser för att påbörja bygget pågår och väntas vara klart både i Sverige och Finland under 2024. Trafikstart för finsk trafik in till Haparanda station kan då bli december 2024 och en dialog pågår med finska bolaget VR kring hur trafiken ska utformas.

Förslag till ny nationell plan

Trafikverket har presenterat sitt förslag till ny tolvårig plan för infrastrukturen. Cirka 800 miljarder där lite mindre än hälften går till infrastrukturinvesteringar. Samtidigt redovisade Trafikverket det särskilda regeringsuppdraget om påskyndande av åtgärder för att matcha de stora industrietableringarna i norr.

- Många projekt påbörjas, men väldigt få slutförs
 - Norra Sverige får mindre i denna än tidigare och inga av de större åtgärderna slutförs
 - Norrbotniabanan, Malmbanan, Nya Ostkustbanan ska bli klara med högst osäkert när, förutom att det är efter 2033
 - 250 satsning inleds, men endast 150 av 950 miljoner. När klart?
 - Elektrifiering av Tvärbanan helt utanför plan
 - Dubbelspår Umeå C–Umeå Ö utanför plan
- + En målbild för utbyggd järnväg i norra Sverige finns med i analysen
 - + Ett nationellt nät för 250 km/h påbörjas
 - + Linjerätning Erikslund finns med, även om det samtidigt sker en minskning av anslutande åtgärder på Mittbanan
 - + Haparanda–Kemi är fullt finansierat

Trafik och tidtabell – T22

Tidtabellen för 2022 startar den 12 december. Där finns flera steg för att utveckla trafiken, såsom fler avgångar som följer taktidtabellen, en ny morgontur från Luleå till Haparanda och Umeå–Luleå anpassade till Natttågen som kommer söderifrån och stannar i Umeå. Den största förändringen är dock att vi på grund av stora underhåll på X62 Coradia behöver ställa in ett omlopp under hela året. Det innebär en dubbeltur mindre på Umeå–Sundsvall och Östersund–Sundsvall.

Ersättningstrafiken för det borttagna omloppet är beställt i samråd med berörda RKM:er. Försöksperiod fram till 18 mars för att bedöma resandet.

Morgonturen från Örnsköldsvik till Umeå med ankomst innan kl. 07.00 blir dessutom kvar efter att Norrtåg AB tillsammans med operatören lyckades hitta en lösning för att köra avgången med ett annat fordon.

Trafik och tidtabell – T23

Ett första förslag till tidtabell för 2023 är framtaget av VY. Förslaget diskuteras nu tillsammans med RKM:er, internt på VY, utifrån fastställd T22 och kvalitetssiffror på respektive linje. Utredningsfrågor som testas just nu: senare tur från Haparanda, tre dubbelturer Umeå–Luleå, tredje tur Storlien, pendling Vindeln, Vännäs och Boden.

§ 867 Tågstrategi

Arbetet med tågstrategin är inne i en intensiv fas just nu. Analysfasen pågår sedan ett drygt år och de, cirka 30 trafikeringsutredningarna är grunden för den dialog som nu har kommit i gång på allvar sedan oktober. Målsättningen är att dialogprocessen dels ska leda till en bred debatt kring hur framtidens tågtrafik ska utformas, dels ska leda till att beslut kan fattas om den trafik som ska upphandlas 2024.

§ 868 Kommunikation och varumärke

Norrtåg i media

Norrtåg har de senaste veckorna fått berätta om den nya tidtabellen i media. Mest uppmärksamhet har getts åt den indragna turen med fokus på morgonturen från Örnsköldsvik till Umeå, som nu återinsatts. Samtidigt har tåg diskuterats även i nationell media på grund av stora störningar för flera operatörer. För Norrtåg har det handlat om viltolyckor och för SJ om ett stort antal inställda turer på grund av fel i planeringssystemet.

§ 869 Riskanalys

Styrelsen diskuterade pandemin och minskat resande och dess effekter.

Effekterna av minskade intäkter hos operatören i innevarande trafikavtal och en mindre statlig kompensation kan medföra konsekvenser både för nuvarande trafikavtal och i framtida upphandlingar.

Vidare diskuterades även effekterna av eftersläpande underhåll i infrastrukturen samt ej beslutade tidsplaner för investeringar/finansiering i infrastrukturen, dels i nya banor, dels i befintliga. Ökat underhåll av infrastrukturen ökar merkostnader hos operatören i form av bussersättningar och kvalitetsförsämringar i trafiken.

	2021-12-09	
	Risk	Effekt
1. Resenären		
1.1 Olyckor	1	5
1.2 Effekter av pandemi	4	3
2. Utbud		
2.1 Infrastruktur	3	4
2.2 Fordonstekniska störningar	3	3
2.3 ERTMS	3	4
2.4 Kapacitet underhåll och fordon	2	4
3. Varumärke		
3.1 Konkurrens	3	2
3.2 Varumärke	3	3
4. Styrning och finansiering		
4.1 Minskad statlig finansiering	4	5
4.2 Ägarnas finansiering	3	4
4.3 Stabilitet hos operatör	2	4
4.4 Förändrade kostnader för infrastruktur och ERTMS	4	4
4.5 Ny lagstiftning	1	1
4.6 Organisation	2	3

Styrelsen beslutade att införa en ny risk, resande under punkten Resenär. 1.2 Effekt av pandemi, risken beslutades till fyra och effekten bedömdes till tre. Vidare att effekten av punkt 2.1 Infrastruktur ska höjas från tre till fyra.

§ 870 Övriga frågor

Inga övriga frågor.

§ 871 Styrelsens enskilda överläggningar

Ordförande avslutar mötet

